

Jaunimo praktikos įsitraukiant į aplinkos ir sveikatos politikos valdymą bei mokslinę veiklą: literatūros apžvalgos rezultatai

Dovilė Adamonytė ir prof. dr. Ilse Loots

Pranešimo planas

Literatūros
apžvalgos
tikslas

Metodologija

Rezultatai

Diskusija ir
išvados

Literatūros
šaltiniai

Europos aplinkos ir
sveikatos procesas
per jaunimo veiklų
prizmę

„Lyderių dialogo:
šiuolaikiniai aplinkos
ir sveikatos
prioritetai“
rezultatai

Tikslas/1

Politikos formuotojai nuolat susiduria su iššūkiu priimti sprendimus, užtikrinant, kad **jauni žmonės būtų sistemingai ir aktyviai įtraukti į diskusijas ir sprendimų įgyvendinimą**

Dažnai aplinkos ir sveikatos aspektai politikoje ir praktinėse veiklose būna lydimi iššūkių dėl savo **sudėtingumo ir kompleksškumo**

Pagrindinis mokslinės misijos tikslas: atlikti selektyvią literatūros paiešką siekiant nustatyti praktikas, kurios apibūdina jaunimo įsitraukimą į aplinkos ir sveikatos rizikų komunikaciją, politikos formavimą bei mokslines veiklas.

Tikslas/2

Jaunimas - jauni paaugliai (10-19 m.) ir jaunimas (15-24 m.) buvo vertinti kaip jaunų žmonių grupė (10-24 m.)

Rizikos valdymas - kolektyvinio sprendimų priėmimo, įtraukiant vyriausybinis ir nevyriausybinis veikėjus, struktūra ir procesai

Rizikos komunikacija - keitimasis informacija apie riziką (sveikatai ar aplinkai) tarp rizikos vertintojų, vadovų, žiniasklaidos, suinteresuotų grupių ir plačiosios visuomenės

Piliečių mokslas - moksliniai projektai, vykdomi mėgėjų piliečių, kurie skatina mokslo ir visuomenės dialogą

Dalyvavimo formos/1

	Dalyvavimo lygmuo	Komunikacijos kryptis	Dalyvavimo aspektai	Privalumai	Trūkumai
Interaktyvus	Kartu nuspręstas	PF* <-> SŠ**	<ul style="list-style-type: none"> Nėra dažna Pavyzdys: bendra projekto duomenų bazės vadyba ir nuolatinis dalyvavimas darbo drupėse 	<ul style="list-style-type: none"> Optimalus dalyvių resursų panaudojimas Įgyvendina demokratinius principus 	<ul style="list-style-type: none"> Išskirtiniais atvejais SŠ gali dominuoti PF
	Kartu sukurtas	PF <-> SŠ	<ul style="list-style-type: none"> Interaktyvus scenarijaus kūrimas Analizės ir dalyvavimo pusiausvyra 	<ul style="list-style-type: none"> Didina įsipareigojimo atsakomybę Užtikrina žinių gavimą 	<ul style="list-style-type: none"> Reikalauja plataus PF požiūrio Intensyvus procesas
	Priimtas patarimas; konsultacija	PF <- SŠ	<ul style="list-style-type: none"> Aktyvų ir prasmingą dalyvavimą užtikrinantis projekto ir mokslinio tyrimo dizaino kūrimas Tematinių seminarų organizavimas 	<ul style="list-style-type: none"> Naujų perspektyvų identifikavimas Aukštos kokybės į tikslus orientuotas požiūris sukuria platformą kokybiškam ir daugiau apimančiam projekto įgyvendinimui 	<ul style="list-style-type: none"> PF sunkiau valdyti procesą, nes galima neplanuotų rezultatų tikimybė SŠ nesutikus su pasiūlyta strategija, derinimo procesas itin prailgėja

*PF - politikos formuotojai, SŠ** - suinteresuotos šalys

Šaltinis: Stakeholder Participation Guidance for the Netherlands Environmental Assessment Agency: Main Document. MNP/RU Nijmegen; 2008.

Dalyvavimo formos/2

	Dalyvavimo lygmuo	Komunikacijos kryptis	Dalyvavimo aspektai	Privalumai	Trūkumai
Neinteraktyvus	Klausymas	PF <- SŠ	<ul style="list-style-type: none"> • Grįžtamojo ryšio kanalų sukūrimas • Galima visuomenės kritika 	<ul style="list-style-type: none"> • PF gauna atsakymus į klausimus, kurių jie neklausė (išvengiama „tunelio“ vizijos) • PF gali atkreipti dėmesį į problemas pradinėse stadijose 	<ul style="list-style-type: none"> • Sunku nubrėžti ribą tarp diskusijos, kuri konstruktyvi ir diskusijos, kuri padrika • Gali užimti daug laiko
	Studijavimas	PF <- SŠ	<ul style="list-style-type: none"> • Apklausa • Interviu • Focus grupės 	<ul style="list-style-type: none"> • Didelė dalis suinteresuotų šalių bet reliatyviai trumpą laiką 	<ul style="list-style-type: none"> • Siauro požiūrio problema: veiksniai, apie kuriuos nebuvo paklausta, taip pat gali būti svarbūs
	Informavimas	PF -> SŠ	<ul style="list-style-type: none"> • Pranešimai 	<ul style="list-style-type: none"> • Užima pakankamai mažai laiko ir pastangų 	<ul style="list-style-type: none"> • Gali sukelti suinteresuotųjų šalių nepasitenkinimą • Galimybė prasmingai dalyvauti nėra užtikrinta
	Dalyvavimo nėra	PM SŠ	Jokios	<ul style="list-style-type: none"> • Projektas sulaukia mažai dėmesio 	<ul style="list-style-type: none"> • Nėra grįžtamojo ryšio • Jokie informaciniai šaltiniai nėra naudojami

Metodologija/1

Tinkamumo kriterijai ir paieškos strategija

Raktažodžiai. *Young people, meaningful participation, active involvement, citizen science, policy making, contamination, pollution, environmental health.*

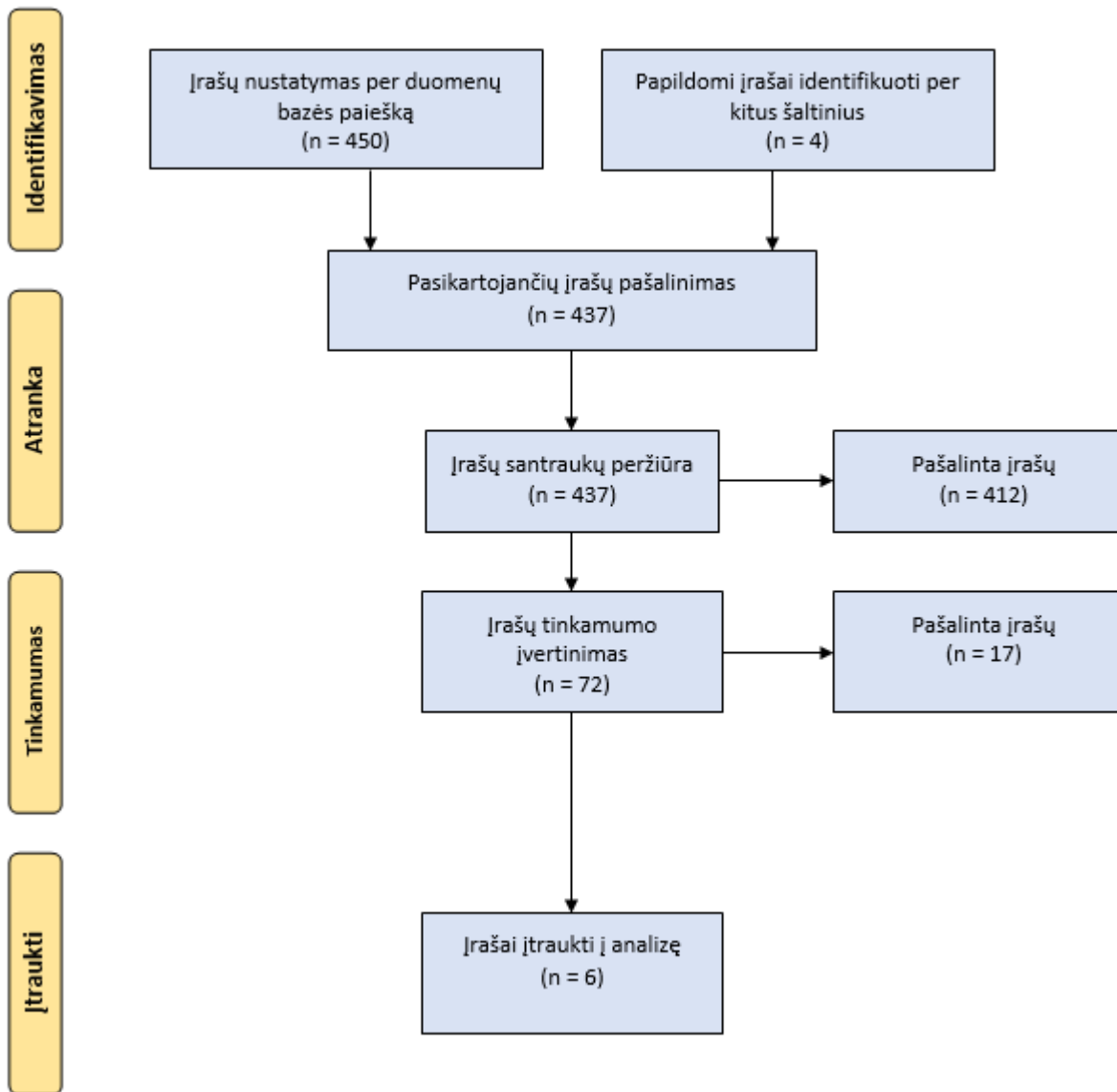
Laiko tarpas: 1996-2016 m.

Geografinis pasiskirstymas: Europos regiono šalys.

Kalba: anglų.

Metodologija/2

Įrašų atranka

Rezultatai/1

Praktikos pavyzdžiai	Pasiekimai ir išmoktos pamokos
Moksleivių ir mokslininkų bendrai sukurtas mokslinis projektas (vadovaujantis klausimais, kuriuos pasiūlė moksleiviai)	Vidurinių klasių mokiniams tai buvo transformuojanti mokymosi patirtis, nes: (i) santykiai ir sąveika buvo apibūdinami kaip skaidrūs ir pasitikėjimą stiprinantys ir pasirenkami, o ne primestiniai ii) Dalyviai, atlikdami tyrimus, nuolat svarstė savo veiksmų, sprendimų, pasiekimų ar apribojimų prasmę ir racionalumą
Seminarai ir interviu	Aktyvistai, priklausantys 17-19 m. amžiaus grupei, susistemino savo politinių veiksmus į 4 skirtingus procesus: (i) perėjimas nuo suvokimo iki veiksmo (ii) perėjimas nuo asmeninės patirties prie bendrų tikslų (iii) perėjimas nuo socialinių iniciatyvių prie politinių

Rezultatai/2

Praktikos pavyzdžiai	Pasiekimai ir išmoktos pamokos
Seminaro diskusija	<p>Žmonių sveikatos ir aplinkos sąsajų supratimas buvo pagerintas įgyvendinus šiuos veiksmus:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) Problemų analizė - bendruomenės arba plačiosios visuomenės vaidmuo nustatant vietos sveikatos problemą priklauso nuo bendro susirūpinimo tomis pačiomis priežastimis(ii) Piliečių ir suinteresuotųjų šalių atsakomybė kovojant su aplinkos tarša yra domėjimasis užteršimo priežastimis(iii) Svarbios vertybės: bendravimas, pasitikėjimas ir laikas
Bendruomenės dalyvaujamojo tyrimo programa	<p>Pasiekimai:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) Buvo bendrai sukurta sistema, skirta informuoti, šviesti ir įgalinti bendruomenę(ii) padidėję bendruomenės narių gebėjimai atlikti rūpimų klausimų tyrimus ir pateikti išvadas atitinkamame kontekste

Diskusija ir išvados

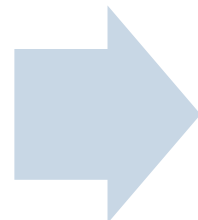
1. Jaunų žmonių įtraukimas į sprendimų priėmimą ir mokslinius tyrimus yra svarbus:

Jaunimas gali įsitraukti į mokslinius tyrimus be išankstinių mokslinių įgūdžių

Jauni žmonės patys kuria eksperimentus, analizuoja duomenis ir apmąsto rezultatus, taikydami savo mokslines ir politines žinias, kurios yra reikšmingos jų pačių visuomeniniame kontekste

Pagrindinis motyvuojantis tikslas turėtų būti jaunimo inicijuota praktika

Projektų dalyviai gali savarankiškai ir kritiškai apmąstyti savo veiksmus ir sprendimus, susijusius su moksline praktika ir politika

2. Politikos formuotojai neturėtų spręsti už jaunimą be jo dalyvavimo; bendradarbiavimas turėtų būti apibūdinamas kaip skaidrus ir stiprinantis pasitikėjimą

Daugiau informacijos:

Review

SEARCHING FOR BEST AND NEW EMERGING PRACTICES
FOR INVOLVING YOUTH IN ENVIRONMENTAL HEALTH RISK
COMMUNICATION AND RISK GOVERNANCE

Dovile Adamonyte¹, Ilse Loots²

¹European Environment and Health Youth Coalition, Vilnius, Lithuania

²Faculty of Social Sciences and Institute of Environment and Sustainable Development (IMDO), University of Antwerp, Antwerp, Belgium

Corresponding author: Dovile Adamonyte (email: dovile.adamonyte@yahoo.com)

Šaltinis: Public health panorama, 03 (02): 337 - 345

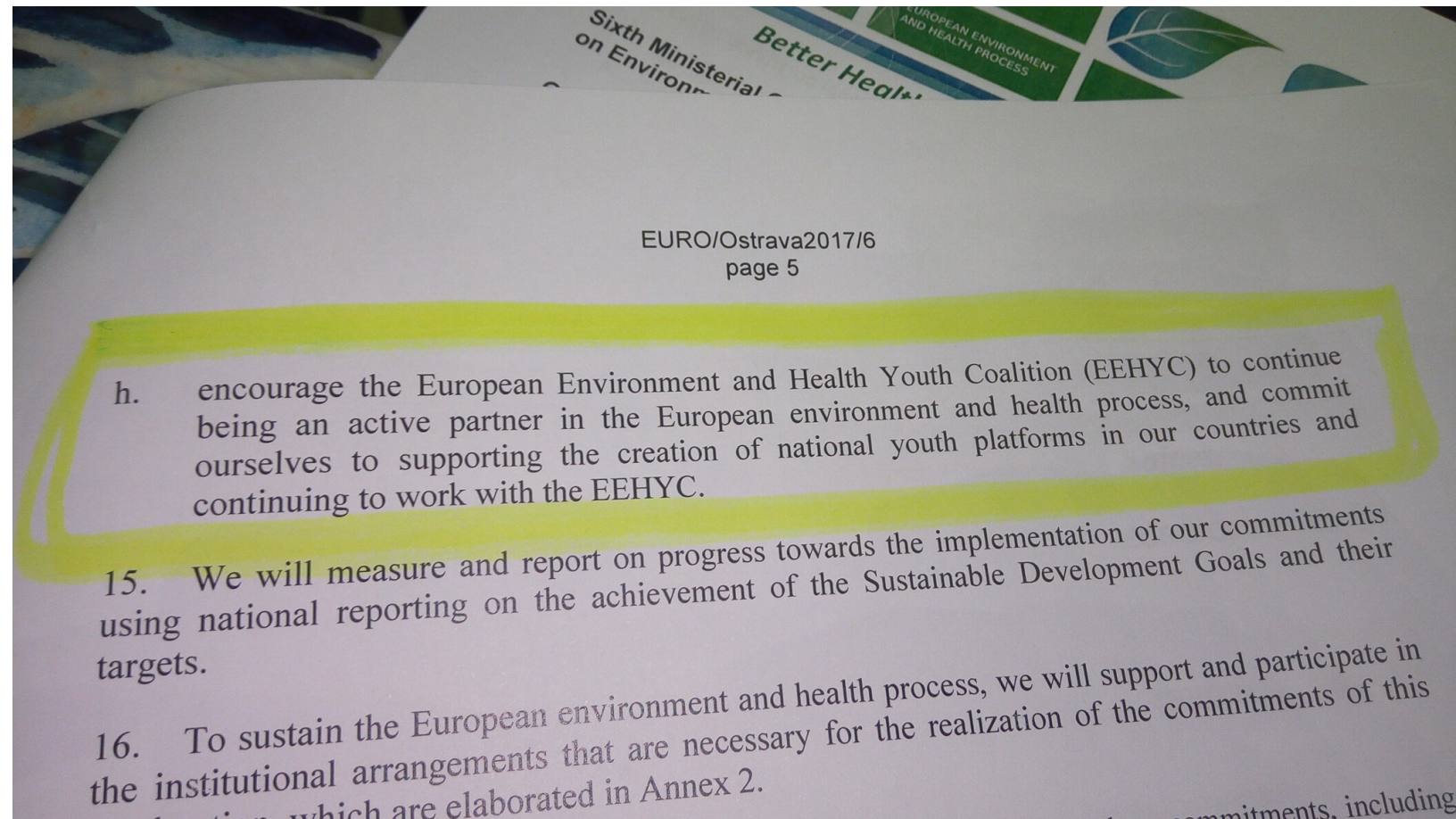
Literatūros šaltiniai/1

- Report of the Advisory Committee for the International Youth Year, Annex A/36/215. New York: United Nations; 1981.
- World Health Organization. Contaminated sites and health. Report of two WHO workshops: Syracuse, Italy, 18 November 2011, Catania, Italy, 21-22 June 2012. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2013.
- ISO/IEC Risk Management Vocabulary. Definition of risk communication (<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:guide:73:ed-1:v1:en>)
- Nye JS, Donahue JD. Governance in a globalising world. Washington DC: Brookings Institution; 1(1):13-43; 2000.
- Anderson RC. Berkshire Encyclopedia of Sustainability. United Kingdom: Berkshire Publishing Group; 2016 (<http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780190622664.001.0001/acref-9780190622664>)
- Improving environment and health in Europe: how far have we gotten? Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2015.
- Arnstein, Sherry R. A Ladder of Citizen Participation. Journal of the American Institute of Planners 1969; 35(4): 216-224. doi: 10.1080/01944366908977225.
- Stakeholder Participation Guidance for the Netherlands Environmental Assessment Agency: Main Document. MNP/RU Nijmegen; 2008.
- Crabbé A, Leroy P. The Handbook of Environmental Policy Evaluation. London; 2008.
- Freeman B. Revisiting the Policy Cycle. Administrative Sciences 2016; 6(3), 9. doi:10.3390/admsci6030009.
- Maetz M, & Balié J. Influencing Policy Processes: Lessons from Experience. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations; 2008.
- Gray SA, Nicosia K, Jorda RC. Lessons learned from citizen science in the classroom. Democracy and Education 2012; 20(2), 1-5.

Literatūros šaltiniai/2

- Riesch H, Potter C. Citizen science as seen by scientists: Methodological, epistemological and ethical dimensions. *Public Understanding of Science* 2014; 23,107-120.
- Silvertown J. A new dawn for citizen science. *Trends in Ecology and Evolution* 2009; 24(9), 467-471.
- Irwin A. *Citizen science: A study of people, expertise and sustainable development*. London, England; 1995.
- Hughes G. Exploring the availability of student scientist identities within curriculum discourse: An anti-essentialist approach to gender-inclusive science. *Gender and Education* 2001; 13, 275-290.
- Promoting the participation of young people in the European environment and health process. Vilnius: European Environment and Health Youth Coalition; 2013 (<http://www.eehyc.org/publications>)
- Ruiz-Mallén I, Riboli-Sasco L, Ribault C, Heras M, Laguna D, Perié L. Citizen Science: Toward Transformative Learning. *Science Communication* 2016; 38(4): 523-534. doi.10.1177/1075547016642241.
- Coe AB, Wiklund M, Uttjek M, Nygren L. Youth politics as multiple processes: how teenagers construct political action in Sweden. *Journal of Youth Studies* 2016;19:10, 1321-1337. doi: 10.1080/13676261.2016.1166191.
- Huby M, Adams M. Interdisciplinarity and participatory approaches to environmental health: reflections from a workshop on social, economic and behavioural factors in the genesis and health impact of environmental hazards. *Environmental Geochemistry and Health* 2009; 31, 2190-26. doi: 10.1007/s10653-008-9212-7.
- Williams EM, Terrell J, Anderson J, Tumiel-Berhalter L. A Case Study of Community Involvement Influence on Policy Decisions: Victories of a Community-Based Participatory Research Partnership. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2016; 13, 515; doi: 10.3390/ijerph13050515.
- Sharpe D. Young people's involvement in policy research. *Children's Geographies* 2015; 13(2), 240-248, 19. doi: 10.1080/14733285.2014.978488.

Europos aplinkos ir sveikatos procesas per jaunimo veiklų prizmę

Šaltinis: Šeštosios aplinkos ir sveikatos ministrų konferencijos deklaracijos pirmasis priedas.

Europos aplinkos ir sveikatos procesas per jaunimo veiklų prizmę

2014 m. Europos aplinkos ir sveikatos koalicijos atstovybė įkurta Lietuvoje

www.k2games.info

2 stalo žaidimai:

K2 naujakurių miestas

K2 rūšiavimo vakarėlis

5 imitaciniai žaidimai:

K2 oro kokybė

K2 atliekų rūšiavimas

K2 klimato derybos

K2 miesto sodai

„Lyderių dialogo“ rezultatai

Virtualus renginys vaikams ir jaunimui

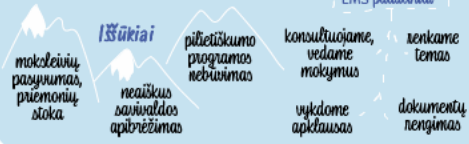
Lyderių dialogas: šiuolaikiniai aplinkos ir sveikatos prioritetai

Leaders Dialogue: Contemporary Environment and Health Priorities

2022 m. kovo 29 d.

APVALAUS STALO DISKUSIJA

Moksleivių nuomonės atstovavimas politikos formavime

Svarbiausios visuomenės sveikatos problemos

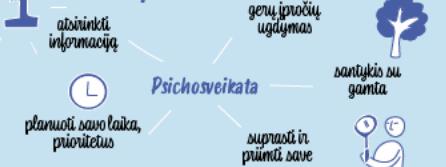
LiMSA iššūkiai jaunimo atstovavimo procese

Jauno žmogaus poreikiai

Jauno žmogaus psichikos sveikata ir aplinka

Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų modelis

Elektriniai paspirtukai - nauda ir žala?

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

visualmind.lt

Nuorodos:

eehyc.org

Universiteit
Antwerpen

uantwerpen.be

icshnet.eu